

A MUNKA

XIII. évfolyam. 8. szám.

Ara 16 fillér

Salgótarján, 1935. február hó 16

A nagy cselekvések ideje

Az utóbbi időben a magyar belpolitikai életben nem annyira a nagy nyilvánosság előtt, — mert hiszen a parlament szünetel, — mint inkább a kulisszák mögött érdekes események játszódtak le. Az alkotmányjogi javaslatok, így a választói jogról, a kormányzói jogkörrel és a felsőházi jogkörrel szóló javaslatok elvi kérdéseinek megvitatása a kormányt vezető többi értekezleten szerepelt és a leszögezett elvi álláspontnak megfelelően készült most a belügy-minisztériumban a választójogi javaslat. A kormányzói jogkör kiterjesztéséről szóló javaslatot a pártvezetőség a maga egészében elfogadta már. A felsőházi jogkör kiterjesztéséről szóló javaslat munkában van.

Ezeknek a fontos tárgyalásoknak az idején a nemzeti egység pártjában másirányú mozgalom is folyt, amely Bethlen István gróf régi hívei részéről azt célozta, hogy a pártot fokozottabban vonják be az aktív politikába, többet foglalkoztassák, véleményét többször hallgassák meg. Ismeretes, hogy pártértekezleteken és bizalmas tanácskozásokon támadások hangzottak el Eckhardt Tibor, a független kisgazda párt vezére ellen, aki a pártot többször kritizálta. Emiatt Eckhardt lemondott népszövetségi főmegbízotti tisztéről és felbontotta a miniszterelnökkel a választójog ügyében kötött megállapodását, azért, hogy személye ne legyen akadálya a párt békéjének.

Ezzel azonban még nem ült el a mozgalom, amelynek kívánságai ügyében többször folyt tárgyalás az illetékes tényezők közt, míg aztán a kormányzó előtt történt

A PLETYKA.

Amióta az Isten megteremtette az első emberpárt, azóta létezik. Olyan mint egy járványos betegség bacillus, megfoghatatlan, láthatatlan, alattomos, gyilkoló, elpusztíthatatlanul örök életű. Védkezni sem lehet ellene, hiszen soha senki előre nem tudja, hogy mikor kerül bele, csak akkor veszi észre, mikor benne áll a kellős közepében kipellengérezve, öltögető nyelvektől körülvetten s olyan feketére kenve, mint a szerezsen.

Eredete ismeretes, ártaalma még inkább, csak tanyája ismeretlen mindenkori, sohasem állapítható meg, hogy honnan indult el kártékony útjára. Bizonyító ereje nincsen, de annál nagyobb hüelnek örvend. Minél piszkosabb, ocsmányabb, rutabb és ártóbb, annál jobban kedvelik. Anyaga rugalmas, minden jóakaratu ellenérvel messzire magától távolít. Legszolgálatkészebb közlekedési eszköze: a nyelv s ahhol is azt választja ki nagy előszeretettel, mely a szállítástól már borotvavételese kiköszörülődött.

Ez a szállítási eszköz nemrevaló tekintet nélkül lehető fel az emberekben, de ha homályos nyomás alá veltük, megállapíthatjuk, hogy leginkább a felszínes, anyagias, lelkiéletet nem ismerő, de annál több ráérő idővel rendelkező emberekben találhatók. Tekintettel arra, hogy a férfiak állandó életfenntartási gondja kevés férfinek enged meg üres,

ráérő órákat s ha ilyenekkel rendelkezik is, azt igyekszik megint csak valamiképen hasznosítani a maga, a család vagy a köz javára, a pletyka így lelt a női nemben nagyobb mértékű kedvező tenyészterületet s lelt az asszony-nyelvek alattomos, galád és orfegyvere.

A téli hónapok hosszú délutánjai, estéi, a farsangi összejövetelek, piknikek, táncmulatságok a pletyka boci usok nagyban kitenyésztheti. Ebben a farsangi évadban is már járványoszerűen ütötte fel hidra-fejét mindenütt. E jelet venni, védekezni nem lehet ellene, de eliens lyozni igenis lehet.

Amikor a tulságos megpreziszt let harcos közkatonája — holo ftennek — még a legtöbb hitves és anya, kik a munkától kivörösödés s löredzett kürmü kezükkel naponta megcsinogatták a gondokból már elvesző családapa fejét és szereteltől sugárzó lényükkkel harcolnak a küzdelmes és gondfelföltöl borított csulidőhorizont napsgarárért, kik hora hajnaltól késő éjszakáig a család jobb léteért küzdenek s kik épen ezért cöláblái a gurnyák és pletykának oly asszonytársak részéről, kik léha, tartalmatlan, hüvesi és anyui köteleltséget nem ismerő parazitái a mának, kiknek nyelve még az ártatlan, hóhéher lelki fiatal lányokat sem kiméli, akkor a családi élet ezen vilé: közkalondi ne megbocsító, de harcos és kiméletlen eréllyel vessék ki becsületet társadalmukból ezeket a pletykafészkeket, ezeket az idéző jeli „urti” asszonyokat s ússzetartó szolidaritással sujsák őket a legengesztelhetlenebb megvetésükkel.

Nem fogják vele megölni a pletykát, de talán némileg megakadályozzák. (—any.)

együttes kihallgatáson és megbeszélésen Gömbös Gyula miniszterelnök és Bethlen István gróf tisztázták az összes vitás kérdéseket. A politikai élet nagy érdeklődéssel tekintett ez elé a fontos tárgyalás elé és meggyűvással vette tudomásul a kiadott hivatalos jelentésből, hogy a nemzeti egység pártjában felmerült tárgyi és személyi ellentétek, valamint félreértések a megbeszélés által teljes elintézést nyertek. A kormány a maga munkásságát az eddigi célkitűzések irányában továbbra is zavartalanul folytatja. A pártban örömmel vették a megegyezést, amely remél-

hetően nyugalmat teremt és biztosítja a kormányzat zavartalan munkásságát. Hangsúlyozzák, hogy a pártot nem lehet azzal vádolni, mintha ellene volna a reformtörekvéseknek, ellenkezően a nemzet érdekében kívánja az egészséges reformokat, amelynek keresztülvételében támogatja a kormányt.

A politikai életnek igen érdekes eseménye volt a megegyezést követő napon a Baross Szövetség közgyűlése, amelyen Wolff Károly, Sztranyavszky Sándor és Gömbös Gyula miniszterelnök a keresztény nemzeti egység megteremtése érdekében szállottak sikra. Wolff Ki-

roly a keresztény magyarság gazdasági elnyomatásáról és a kártel-
lek kizsákmányolásáról szólt és felhívást intézett a társadalomhoz, hogy egyesüljünk a keresztény magyar nemzeti egység jegyében a szebb magyar jövő megteremtésének és biztosításának útján. Sztranyavszky Sándor kijelentette, hogy Wolff Károly, Gömbös Gyula célkitűzéseit szolgálta, amikor a nemzeti egység megteremtésének alapjául a keresztény egység megteremtését jelölte meg.

Nagy érdeklődés közepette jelentette ki Gömbös Gyula miniszterelnök, hogy elgondolásait nem lehet utjuktól kitéríteni és ezek, ha nem is nyilegyenesen, de biztosan célhoz vezetnek. Egyéni érdekeinket alá kell rendelni a nemzet érdekeinek, amelyekért mindent fel kell áldoznunk. Arra a felvethető kérdésre, hogy Wolff Károly és ő mért vannak két különböző politikai táborban, a nagy német hadvezérnek Moltkénak ezt a kijelentését idézte: „Egymástól függetlenül menetelni, de a közös célba egyszerre érni és együtt harcolni”.

Kikelt a miniszterelnök az ellen, hogy mikor a reformok ügyében cselekedni akar, így például ipari minisztériumot felállítani, akkor az az érzése, hogy hinárba jut mozgáshoz szokott keze és nem tud elég erőt kifejteni. Az államférfiu köteleltsége azonban, hogy ha ilyen hinár mutatkozik, kotrógéppel tisztítsa meg a medret, hogy gyorsabb legyen a csónak utja. A miniszterelnök ezt a kijelentését nem politikai akadályokra értette, hanem azokra a gazdasági erőkre, amelyek úgy látszik akadályt gördítenek az ipari minisztérium felállításának útjába. Kijelentette a miniszterelnök, hogy miután a munkához szükséges nyu-

„A MUNKA” TÁRCÁJA

V. M.

a „Söröskocsiban”.

Irta: Sztareczky István.

1. A Vadász megjelenik.

Akkoriban éppen ilyen hideg november végi idő volt, mint most is, amikor a Vadász először jelent meg a fogadóban — mondotta Pukli a Söröskocsiban, miközben gyakorlott mozdulattal sepegte le az asztalon maradt kenyérmorzszákat — s mi mindjárt s azontulis csak Vadásznak neveztük magunk között madártollas kalapja és zöld kabátja után, amelyet a vadászok szoktak viselni. Csak Habókiné, az akkori szobalány asszony tudta állítólag a valódi nevét s mesélt a Vadásznál titokzatos történeteket, melyekből én csak részleteket hallhattam, mivel abban az időben borfiu lévén a konyhában nem adtak nekem helyet. Ezeket a történeteket, melyeket Habókiné a konyhalányoknak és a tüzelőgéneknél mesélt el, én már régen elfelejtettem, csak arra emlékszem, hogy Habókiné többször említette a Rudolf nevet, melyet a Vadásznak vonatkoztatott. A Vadászt én magam kevésszer láttam az alatt a három hét alatt, amit a fogadóban eltöltöttem, mert az első három napon ebédjét és vacsoráját a szobájában költötte el s csupán csak akkor jött már le ide a schangba (söntés), amikor már nem kereste fel többé az a hölgy, aki megérkezése óta három napon keresztül minden délután meglátogatta.

Ez a hölgy mindig csukott hintón érkezett, egy idősebb nő társaságában, aki azonban mindvégig a kocsiban maradt, mely behajtott az udvarra s nekem oda kellett felszolgálnom a bennülő nő részére a forró teát, melyet elgoyasztott anélkül, hogy levetette volna nagy kendőjét, melybe bele volt burkolódzva, valamint fejkendőjét sem, melyet a kalapján keresztül kötött a fejére, mint ahogyan az a sokat utazó utasoknál volt szokásos abban az időben. A Vadász már bizonyára látta szobájából ablakából a hintó érkezését, — mely rendszeren Lánchid felől jött — mert mire a hintó odaérkezett, már ott állott a kapualjban s sietve nyitotta ki a hintó ajtaját — melynek ablakai levoltak függőnyözve — s karjánál fogva kisegítette a fiatalabb hölgyet, aki Habókiné szerint nem volt más, mint V. M. (Vecsera Mária.)

V. M. és a Vadász a velünk szemben lévő szobába mentek, ahol akkoriban is épp úgy három asztal volt terítve, mint máma. Mindig a kályha mellett lévő asztalnál foglaltak helyet s ilyenkorra már jól megraktam a cserépkályhát göröcsös farönkökkel, melyektől vidáman pattog a tűz, mert tudtam, hogy az izzó parázs hunyorgó játékát órákon keresztül el tudja nézni két olyan ember, mint V. M. és a Vadász voltak, míg kint kavarnak a hó-pelyhek a Duna felől jövő hideg északi szélben, mely beledudorász a kéménybe, megörgegti az ablaktáblákat, kegyetlenül jobázza az ajtó előtt függő gyaluforgács céget, mely — Szeffli (később lesz róla szó) szerint a legszebb címer.

Akárhányszor tekintettem is be a szobába különböző ürügyek alatt, mindig egymás mellett ülve találtam őket, amint a kályha tűzébe vesző szomorú tekintetükkel szemléltek a lángok játékát, az izzó, pattogó szikrák cikázását, hallgatva a szél dudorászó zenéjét, mely a legszebb melódia, mely felhangozhat téli délutánok idején a felhőmályban derengő meleg szobájában.

Hamar mulnak a téli délutánok s a szürkületi órák idején a kocsiban ülő hölgy indulást parancsolt, mire az udvaron álló hintó a kapu alá hajtattott. Ilyenkor váltak el V. M. és a Vadász. A Vadász szemében az elválás pillanatában mintha könnyecpek jelentek volna meg. A harmadik látogatás alkalmával, amikor V. M. már a kocsii hágsóján állott, azt mondta halkan a Vadásznak, holnap és többé már nem jöhetnek, mert észrevettem, hogy megfigyelnek. Még a Vadász mondott néhány könyörgő szavat, melyet nem értettem meg ugyan, de úgy gondolom, a további látogatásra való rábeszélő szavak lehettek. Így váltak el. V. M. többé nem jött a fogadóba, bár a Vadász a következő napon még az esti órák idején is leste az ablaküvegre szorított homlokával a fogadó felé hajtató hintókat, nyugtalanul riadva fel, a kocsikerekek zörgésére, vagy ha az Önlőház-utca közvetéről női léptek kopogása hallatszott fel szobájába. V. M. asznap és többé már nem jött.

2. Ki volt Szeffli?

A Vadász miután V. M. nem látogatta meg többé, ide járt le a schangba

átkezni és ennél az asztalnál foglalt helyet. A kassza már akkoriban is szemben volt ezzel az asztaljal s Szeffli ült benne, aki fiatalabb korában és bosszu ideig vándorszinész volt és az „üzlethez” valamely örökség árán jutott. Azt hiszem nem nagyon érdekelte az „üzlet”, mint ahogyan a nők sem érdekelték és azt hiszem semmimsem s csak nagyritkán lehetett hallani a hangját, többnyire azt is csak az ebédek és vacsorák megrendelésekor. Mikor Habókiné az elkészítendő ételek felől érdeklődött, csak annyit szólt: Ma töltött-káposztát akarok enni, olyat, aminőt akkor ettem, amikor Zoltánnal (Petőfi) először érkeztem Debrecenbe s a Bikában akkoriban Forintosné főzött. Ne hiányozzék belőle a megfelelő mennyiségű töretlen feketebers, a töltelékbe két tojás sárgáját kell elkeverni s azt szőlőlevelekkel beborítani, a káposztában pedig a füstölt orrja mellett egy tyuk is följön. Ilyenformán adta ki rendelkezéseit az ételek elkészítésére vonatkozólag. Az ételekhez s máskülönbön egész nap fanyar ízű vörösbort ivott, mely külön hordókban érkezett számára a bortermelőktől. Bár egész nap ivott, nem látszott meg rajta a borhatása. Távolsa vesző tekintete elárulta, hogy gondolatai messze járnak s ki tudja, mit gondolhatott s milyen látomásai voltak, amikor a falrafestett ázólminták valamelyikére szegyezt tekintetét. Lehet, hogy az elmúlt kóborlások idejét idézte vissza emlékezetébe, vagy talán újra a „deszkákon” látta magát, mint Coriolán, vagy Othello, avagy mint Petur bán ott áll Róza (Laborfalvi) mellett, aki a leg-

galmas légkört megteremtette, a nagy cselekvések, a mindnyájunk által elfogadott reformpolitika jegyében rövidesen bekövetkeznek, mert már elkészíttek a törvényjavaslatok, amelyet nemsokára a

parlament elé lehet vinni. Az egész politikai élet most nagy várakozással tekint a közeli hetek kormányzati munkája s a bejelentett javaslatok elé.

Frontharcos est.

Február 2-án tartotta meg a Frontharcos Főcsoport — páratlan érdeklődés mellett — immár hagyományossá vált műsoros estjét az Ipartestület színháztermében. A város számoltatóvő reprezentánsaival az élen ott láttuk a társadalom minden rétegének képviselőit, akiket nemcsak a frontharcosok iránt érzett megbecsülésük, szeretetük hozott oda, hanem az a biztos tudat is, hogy művészi, minden tekintetben gondos rendezésben felszolgált műsorban és élvezetben lesz részük, amit a frontharcos estek eddigi nagy sikerei már előre fémjeltek. Rövid, változatosan pergő művészi műsor, katonás fegyvelmezetségről tanuskodó rendezés, fesztelen, mindenkit kielégítő pompás szórakozási lehetőség biztosította az évről-évre emlékezetessé váló frontharcos esték sikerének.

Az izlésesen feldiszipelt teremben az érkező közönséget a frontharcosok rendező gárdája fogadta és vezette a helyekre. Háromnegyed kileckor a zsufolással megtelt teremben felszendültek a nyitány hangjai és a Bányazenekar Vilezsa karnagy vezetésével mindjárt az első számmal meghódította a közönséget és ezzel magalapozta az est hangulatát. Utána Gólián Rezső a Főcsoport alelnöke lépett a függöny elé és tartalmas, mély gondolatokkal teli beszédben fejtette ki a nemzeti eszméknek a mult tradícióiban gyökeredző és egy boldogabb magyar jövőt ígérő tényezőit. Rávilágított arra az igazságra, hogy amelyik nemzet nem merít erőt, élni akarást dicsőséges multjából az lemondott a jövődjéről is. Az ezeresztendő multjából kell felépítse ez a nemzet a jövődjét, mert a mi ügyünk, — a magyar ügy — ma már nemcsak nemzeti kérdés, hanem vi-

lágprobléma is amely megoldásra vár. A letiporság, bilincsbevertség, hallgatásra kárhóztatottság némaságán át hallatszik már az igazság szava és a fekete fellegek között már lassan-lassan dereng a magyar égbolt alja. Erre a jövődre kell gondolnunk, ami parancs számunkra és arra az ifjúságra, amely dicsőségünk volt a multban és ígérünk a jövőben. Mai ünnepünkön csak arra gondolhatunk — fejezte beszédét Gólián alelnök, hogy a nemzet élete örök és hogy a sorsa halhatatlan.

A lendületes és pompásan felépített beszédet a közönség nagy tetszéssel fogadta és a szónokot hosszantartó tapsokkal ünneplte. A műsor bevezető része után a közönség feszült figyelemmel várta a műsor gerincét képező két budapesti művésznőnek Raffay Erzsinek és Piliczár Babának számait. Mielőtt művésztűknek méltatására részletesen is rátérnénk örömmel állapítjuk meg, hogy a vendégművészek Salgótarján közönségének hozzájuk fűzött reményeit 100 százalékkal bevalózták. Raffay Erzsie a magyar dal aranykoszorúval kitüntetett kiváló interpretálója a régi és újabb magyar nótaköltészetnek válogatott gyöngyszemeit szólaltatta meg végtelenül finom és közvetlen előadásban. Egyénisége csupa báj és derű, előadás modora művészi egyszerű és közvetlen, ment minden mesterkélt beállítottságtól és fölényeskedő művészalluroktól. Dalaival egy csapásra a közönség szívéhez férközt, ami viharos tapsokban és az egyre megújuló ráadás-nótákban jutott kifejezésre.

Piliczár Baba művészi láncai a legnagyobb precizitással és biztonsággal tanuskodtak. Mozdulatai legapróbb részle-

szebb, leggyönyörűbb Gertrudis volt.

Azon az estén, amikor a Vadász először jött le a schangba, Szegfii mintha meglevenedett volna. Habókinét szólította, hogy kiadja rendelkezéseit a vacsorára vonatkozólag. Ma estére hideg pulykacombot fogunk enni. Hideg pulykacombot utóljára Kecskeméten ettem, amikor Némethi nevű barátommal és színészársággal egy karácsonyi napon elindultunk a Pest-felé vezető uton, miközben hóihar lepelt meg bennünket. Sokáig azt hittük, jó uton haladunk, de a szürkület beálltával meggyőződünk arról, hogy az utat teljesen elvesztettük. Nem láttunk semmit, csak fehér hóivalagot magunk körül s a távoli köd eltakarta előlünk a templomok tornyait úgy, hogy semerre sem tudtunk tájékozódni. Csak az éjfél órák idején hallottunk harangzúgást, mely mészre szólította a hivatást. A hangok irányába menve egy néhány száz lépésre találtuk Kecskemétet, mert egész nap rossz uton haladva, Kecskemét körül jártunk. A késő éjjeli órákban értünk Maglódiné, a szép özevgy háza elé, mely még ki volt világítva s bebocsájtást kérve ott szálltunk meg. Azon az estén hideg pulykacombot talált fel Maglódiné.

Abból a borból állítottott a Vadász asztalára, melyből csak önmaga ivott, ami nagy kivétel volt, mert Szegfii sem azelőtt, sem azután soha senkinek nem adott a borból. Szegfii azon az estén még sürribben hajtogatta a poharat, mint rendszeren, odakocantva pohara fenekét a kassza márványlapjához s így gondolatban koccintott a Vadászzal. Bár sohasem váltottak egy szót sem, mégis csodálatosképpen megértették egymást. Észre lehetett venni a Vadászon, hogy Szegfii szeméből kiolvasta annak gondolatait s mely sóhajtasok és fejbiccentések közt válaszolt ugyanily különböző közléssel. Vacsora alatt egykedvűen bajlódtak a hideg pulykacombbal, bár a Vadász sokáig nem nyult az eszákjához (evőeszer) s azután is csak egy pár falatot evett. Tudom, hogy nem a pulykacombban van a hiba — szölt Szegfii a szemével a Vadászhoz, — mert az igen izletes volt, hanem vannak bizonyos férfiak, akikre a nők olyan hatással

vannak, hogy elvesztik jó étvágyukat. Tudom jól, hogy ebben az esetben is nő van a dologban, mert már sokat tapasztaltam az életben s megtanultam, hogy az igazi élet sem különb a „deszkákön” való életnél. A játék mindenütt egyformán csatlóka, csak a díszletek mások. A boldogság, szerelem, csalódás, öröm és bánat csak addig tart, míg kialusznak a lámpák s a festéket lemoszuk magunkról, hogy holnap újra kezdjük a játékot. Az izzó boldog, avagy boldogtalan szerelem megjártása után otthoni ágyunkban már egy új szerelemről gondolkozunk, melyet holnap fogunk elkezdni s melyhez más ruhát és más parókat öltünk, mint a tegnapi volt s holnapután már azt is elfeledjük.

Igen, de vannak halálos szerelmek is — vetette közbe a Vadász.

Vannak. Például Rómeó és Julia esetében. Elismerem, hogy lehetnek ilyen vélellemek is, de ez mind a körülmények összejátásásától függ. Hiszen a valóságban örökké tartó szerelem ugyisincsen, mert hiába vizsgáljuk a természetet, seholsem találunk két egyforma fűszálat, két egyforma falevelet, sohasem volt még, hogy az égen két egyforma alaku felhő szőtt volna, akkor miért lenne, hogy két emberi szív egyszerre dobbanjon, amikor a természetben minden mulandó, hogyan lehetne az, hogy a szerelem örökké tartana?

Ilyen és hasonló beszélgetések közt töltötték idejüket Szegfii és a Vadász, aki könyökére támasztott fejével ült az asztalnál s úgy nézte órákon keresztül a poharában lévő vörösbort tetejéről visszatókröződő lámpa képmásának imbolygó tancát. Így multak a napok. A Vadász mindjobban Szegfii beszédeinek hatása alá került. Néha már csak a hajnali órák idején riadtak fel a tejeskocsi zörgésére álmodozásaikból, abbahagyva ezt a szóváltás nélküli roppant küzdelmet, amit a szívvel, szerelemmel, érzéssel vívtak, versenyfutva a színes emlékek rohanásával, nekivörösödve a harcibeli izgalmaktól, sűrű sóhajtasok, fogcsikorgató fújtatások közt kergették a visszatérő emlékeket úgy, hogy néha kályhamelletti szenderegéséből felriadva azt hittem, öre ment ez a

két egyformalekintetű ember. Egy ilyen hajnaligtartó virrasztás után a Vadász anélkül, hogy kalapját magával vitte volna, eltávozott s Szegfii aznap kénytelen volt ébédjét újra egyedül elfogyasztani.

De azt hiszem, ezalatt elkészült a borsostokány — mondotta Pukli — és az öreg pincérek sietős apró lépteivel eltávozott a konyha felé.

3. Miért áll az óra?

Az óra nem jár — szölt Pukli — midőn zseborámról a falon függő órára tekintetem összehasonlítás céljából. Nem hiszem ugyan, hogy rossz volna a szerkezete — folytatta Pukli, — de még senkiesem próbálta megindítani azót, hogy Habókiné megállította. Tulajdonképpen úgy történt a dolog, hogy azon a napon, mikor a Vadász hajnalában eltávozott, estefelé a halászok egy zöldkabátos férfit huztak ki a jeges Dunavizből, aki a zajló jégtáblák tetején akart átmenni a pesti partra. Azonnal felismertük, a Vadász volt Habókiné — aki értett a gyógykezeléshez, tudta milyen füvet kell tenni a sebekre, milyen théát kell itatni a beteg köhögés esetén és milyen mellfájás alkalmával, vagy ha gyomorfájás, illetve étvágytalanságról panaszodik a beteg — azonnal szobájába vitette fel és kendőbe csavart forróvizet palackokkal rakatta körül a minden izében reszelő Vadászt. A forró théától — melyet Habókiné kanalankint öntött a Vadász szájába — látóhatóság jobban lett s a fogvagyatkozó hiedegrázás elmulta után csendesesen elcsendedett. Habókiné tapasztalatból tudta, hogy a betegségek éjszaka szokták meglepni az embert s épp ezért el sem mozdult a Vadász ágya mellől. Valóban a Vadász esti halotthalvány arca az éjjeli órák elmúltával kipirosodott. Láznyögések közt forgolódt az ágyában, mintha tovább küzdene a jeges hullámok között a zajló jégtáblákkal.

Az ezután következő napokon óriási lázak közt vergődött a Vadász. Lázalmában V. M. alakját látta maga előtt, beszélt hozzá, mintha valóban ott lett volna. Néha zokogás rázta meg, vagy úgy nevetett, mintha legégyeségesebb lett volna. Mindenki aggódott a Vadász éle-

teért s még Szegfii is elhagyta a kasszát hogy megijogassa szobájában. Ilyenkor leült az ágya szélére, kezébe vette a Vadász lázas csuklóját. Ezalatt az idő alatt mintha enyhült volna a Vadász szenvedése. Napokig élet és halál közt lebegett. A fogadóban mindenki lábujjhegyen járt. Felteltük a Vadász életét.

Halál jön a házhoz — jelentette ki Habókiné, amint felállt az asztaltól és rakkosgatta a szerkezeverő kártyalapokat. Mégis nézem a Vadászt, nincs-e valamire szüksége. Nemsokára sietve jött le, izgatott hangon szölt Szegfiihez. A Vadász haldoklik, kendőért jöttem le, amivel felköttem majd az állát. Majd odament az órához s megállította — ugymond, legalább tudjuk melyik órában halt meg.

Szegfii rohanva hagyta el a kasszát. Szinte futott a Vadász szobája felé. Berontott a szobába, odarohant az ágyhoz s megragadta a Vadász kezét. Nem engedem, hogy meghal, — kiáltotta Szegfii. A Vadász felpillantott szenderegéséből s csak annyit felelt — nagyon fáradt vagyok.

Szegfii úgy szaladgált fel s alá a szobán, mintha megvolna bolondulva. Habókiné megrémült s abbahagyva a kendő keresését, sietve ment fel a szobába, de akkor már csak annyit látott, hogy Szegfii ott fekszik a földön kidülledt szemekkel, kékre vált arccal, holtan. Bizonyára a halállal birkózott, beszélt el később Habókiné. A Vadász azonban ott feküdt az ágyon csendesesen, alig látható lélekzetvételek közt, de élt. Szegfii vitte el a halál a Vadász helyét, aki lassan meggyógyult, csak sokkal sápadtabb volt, mint azelőtt s szemében mintha felhők uszáltak volna, hasonlatosak az őszi mezők felett húzó ködkökhöz. Felgyógyulása után néhány napra egy császári tisztelteltávozott. Habókiné éppen ártját vetett, amikor a hintó kigördült a kapualjából s így szölt — a halál nem áll messze a Vadásztól, most az egyszer megmenekült, mert Szegfii megbirkózott a halállal, tisztán hallottam, amint dühörögtek a lépteik s amint odaverdesték egymást a földhöz, mig egyszer Szegfii alulmaradt, de vajjon lesz-e valaki, aki majd újra megküzd a Vadászért, ha újból felkeresi a halál.

Fehérnemű varrást,

férfi, valamint női kelengyekészítést vállalok. Érdeklődni lehet:

Steiner kézmunkaüzletben Salgótarján, Fő-utca

Holnap (vasárnap) este fél 9 órakor nagy népszínmű előadás lesz a Kath. Körben, utána tánc. Belépődíj 1:20 P, 1 P, 80 f. és 50 f. Dalok, táncok a magyar életből. Rudas zenekara muzsikál.

A Hirsch-gyár gyásza.

F. hó 6-án nagy részvét mellett kísérték utolsó útjára Budapesten dr. phil. Ing. dr. Hirsch Károly gépészmérnök, gyárigazgatót, a Budapest—Salgótarjáni gépgyár és vasöntő r. t. (Hirsch gyár) ügyvezető műs. aki igazgatóját és igazgatósági tagját, akinek váratlan elhunytáról lapunk multheti számában már hírt adtunk. A temetés a magyar gyárpar, a vállalat igazgatósága, felügyelőbizottsága, valamint a budapesti és a salgótarjáni gyár tisztviselői és munkásai nagyszámu küldött-ségének nagy részvéte mellett ment végbe. Képviseltette magát a Pesti Magyar Kereskedelmi Bnk elnöksége, a Gyárparosok Orsz. Szövetsége, a Magyar Vasművek és Gépgyárak egyesülete, a Gyárigazgatók klubja stb. A magyar vas és gépipar számos előkelőségét és az elhunyt számos tisztelőjét láttuk mély részvéttel megjelenni a gyászszertartáson. A temetési szertartást dr. ifj. Hevesi Simon főrabbi végezte, aki magasröptü gyászbeszédében mély részvétet keltőn bucsuztatta az elhunytat, akinek életét az igazi idealizmus nagy eszméinek kutatása és megvalósítása töltötte be és egyetlen életcélját az a lankadhatatlan munka képezte, amellyel naggyá fejlesztette a vezetése alatt lévő gyárat. Kiváló műszaki képes-

ségeit és rendkívüli szaktudását mindig a köz szolgálatába állította és igen tekintélyes részt vett a magyar gépipar továbbfejlesztésének nagy munkálataiban. — Az egyházi szertartás után a gyár igazgatósága és felügyelő bizottsága nevében Balogh Sándor a Pesti magy. ker. bank igazgatója a meghatottságtól elcsukló hangon mondott bucsubeszédet, utána a gyár budapesti és salgótarjáni tisztviselői képviselőiben Tarnay Kálmán gépészmérnök, a salgótarjáni gyár vezetője bucsuzott mély megindultsággal majd pedig a munkások nevében a budapesti gyár egyik legrégebbi vasöntő munkása vett bucsut néhány keresetlen szóval a gyár nagy halottjától. A temetés időpontjában déli 12 órakor a salgótarjáni gyár szírenája 5 percen át bugott a gyász jeléül és a gyár udvarán összegyűlt gyári tisztviselők és munkások előtt Kemenes József tisztviselő emlékezett meg a gyár nagy halottjáról. Dr. phil. dr. Ing. Hirsch Károly halála pótolhatatlan veszteséget jelent egy a Budapest—Salgótarjáni gépgyárnak, mint a magyar gyárparnak, mert egészen kivételes műszaki tudásával, rendkívüli képességeivel és kiváló munkabíráásával a magyar gépipar történetébe soha el nem muló betűkkel írta be a nevét.

Hírek és különféle

Uj doktor. Ifj. Varga Kálmánt f. hó 9-én avatták a bpesti Pázmány Péter tud. egyetemen a jogtudományok doktorává.

Kinevezés. A törvényhatósági új ciklus kezdetével dr. Soldos Béla főispán újból kinevezte id. dr. Varga Kálmán helybeli ügyvédet tb. vármegyei főügyésszé.

Kinevezés. Förster Kálmán polgármester kinevezte Korda (Klein) József hadviselt salgótarjáni lakost városi díjnokká s megbízta a fogyasztási adókkal kapcsolatos teendőik végzésével.

Kitüntetett reálgyimnáziumi tanuló. Gáspár Ernő a salgótarjáni Chorin Ferenc reálgyimnázium jeles előmenetelű és példás magaviseletű VIII. oszt. tanulója száz pengő közalkalmazotti tanulmányi segélyt kapott a Vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

Névváltoztatás. A belügyminiszter engedélyével Kossik István bányatisztviselő, lapunk állandó munkatársa és Anzelma leánya családi nevüket Koppányra változtatták.

A Katolikus Népszövetség Salgótarjáni és Környéki Szervezete 1935. évi február hó 24-én (vasárnap) délután 3 órai kezdettel, a katolikus Rör nagyeremben összejövetelt tart. A központból dr. Ötvös Lajos katolikus népszövetségi vezérigazgató fog jönni. A katolikus összefogás jegyében minden hitével tördődő katolikust szeretettel vár az Elnökség.

Idősebb r. kath. urinő, ki több évtizedes gyakorlattal és előkelő házak és internátusok által kiállított, legjobb bizonyítványokkal rendelkezik, házgonnókni, házvezetőnői állást keres. Igényei szerények, vidékre, falura is szívesen elmegy. Szíves megkereséseket lapunk kiadóhivatala továbbít.

Művészek a katolikus Egyesületnek estjén. Városunk, de mondhatnánk az ország kedvence Koudela Géza dr. művészarszával: Réthy Eszter, dr. Imre Vince operaénekesek és Lauriszin Miklós zongoraművész márc. 3-án este a kath. körben nagy hangversenyt adnak. A bányazenekart Koudela Géza dr. maga kíséri. A köri dalárda, a Szent Erzsébet Nőegylet és Mária kongregáció együttes megrendezésében nivós műsor-számokkal adja meg a méltó keretet a nagyhirű művészfellépésnek. Bizonyára vallásfelekezeti különbség nélkül vesz részt városunk közönsége ezen fővárosi nivón álló előadón, melyen egy le-lejthetetlen művészi élményben lesz része. Az est iránt oly nagy érdeklődés nyilvánul meg, hogy a Rör nagyerme bizonyára szűknek fog bizonyulni ez alkalomból! Városunk közönsége értékeli és élvezi a magas zenei kultúrát, amelyet néha ugyan megzavar egy-egy előadás alatti hängos diskurzus, de ez leg-följebb muló bosszúságot szerez; maga a csodálatos szellemi élvezet ott zsong a lelkekben és hálásan támogatja meg az

isteni művészet interpretálóinak verejtékes és nemes homlokát!

Turisták! Oszályunk f. hó 17-én rendkívüli síturát rendez a közeli Somlyagerincen át Inászóra. Utirány: Fiumei-ut, Rimaszombati-ut, Szilárdy lejtő, Szigetpuszta, Pécskö nyereg, Jóbor bérc, Kutaspuszta, Inászó. Kápolna völgy, Krecs-pusztá, Pécskö, Sziget puszta, Pécskö forrás, Menház-utca, Pécskö-utca. Az egész utvonalon 2/3 rész kitünő lesiklásit ígér, járt uton, nyitott terepen. Az egész utvonalon 8 km. Minden lesiklásit jó kifutó, mely kevésbé gyakorlott sielőknek is megfelel. Indulás 17-én (vasárnap) reggel 9 órakor a Kath. Olvasókörből. Vezető: Szentpétery Béla. Ebéd: Inászón a kámban, egy ebéd 1 pengő (paprikás csirke). Kérjük a t. sielő tagjainkat és vendégeiket, hogy minél többen vegyenek részt ezen a kedves házi turán. Kárpáti üdvözléssel: a Turabizottság.

Meghívó. A Nógrád vármegyei Madách-Társaság 1935. évi február 23-án (szombaton) d. u. 6 órakor, megalakulásának 15-ik évf. alkalm. Bgyarmaton a város háza tanácstermében ünnepi felolvasó ülést tart, melyre a Madách-Társaság tagjait és a város közönségét tisztelettel meghívjuk. Tárgysorozat: 1. Dr. Visnovszky Rezső: Elnöki megnyitó. 2. Nográdi Pap Dezső dr. (Salgótarján) r. tag: Költemények. 3. a) Visnovszky Rezső: Isten hozott. Zenéje: Poszet Kálmántól. b) Visnovszky Rezső: Be'szeretnék. Zenéje: Dénes Gézától, éneklő: Dénes Géza r. tag. Zongorán kíséri: Erdélyi József a művészeti szakosztály elnöke. 4. Radványi Lajos r. tag: „Az utolsó kenyér.” Novella. (Székfoglaló.) 5. Vitéz Jónás Ödönne (Salgótarján) r. tag: Költemények. (Székfoglaló.) 6. a) Brahms: H) E) és Gis-moll waltzerek. b) Chopin: fekete billentyűs etude. Zongorán játsza: Trattner Margit r. tag. 7. Visnovszky László (Salgótarján) r. tag: Költemények. (Székfoglaló.) 8. a) Schubert: Bölcsődal, b) Brahms Walzer, c) Röder: Bolero. Hegedün játsza: Vilezsal Richárd, a salgótarjáni bányazenekar karnagya, zongorán kíséri: Röder Alfréd r. tag. (Salgótarján.) 9. Dr. Tóth Mátyás (Salgótarján) r. tag: Költemények. (Székfoglaló.) 10. Zárószó. Salgótarjáni vendégeket szívesen látunk. Indulás délután 4 órakor Mavartón a főterrről.

A „Salgótarjáni Ipartestület” 1935. március 2-án szombaton este tartandó szokásos, farsangi műsoros estélyére az előkészületek nagyban folynak. A műsoros est keretében fellép a rádióból is közismert Cselényi József közkezdvelt énekes, aki cigányzene kísérettel magyar nótákat fog énekelni. Az estélye kitünő hangulatát és sikerét biztosítja a bányazenekar közreműködése, amely nivós hangversenyt fog tartani, ezenkívül egyfelvonásos tréfás szindarab fog színerkerülni, amelyet az ipartestület kitünő műkedvelő gárdája fog előadni. Az estélyre szóló meghívók szétküldése már a közeli napokban meg fog történni, amely bővebb felvilágosítással fog szolgálni. Akik tévedéshöl meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, forduljanak az ipartestület elnökségéhez.

nem csúszik el
Aki Okmatalpat visel

A város háza bővítésével kapcsolatban meghirdetett pályázatokat f. hó 11-én bontották fel a város házában. 83 pályázat érkezett be, melyeknek számszerű adatait jövő számunkban hozzuk.

Az acélgári Tisztí Kaszinó az elmúlt hét szombatján tartotta meg a gyári intelligencia tagjain kívül számos mulatni vágyó bányai, városi és vidéki előkelő család részvételével, nagy farsangi tancstélyét, mely a legfényesebben sikerült. Az esti 9 órától kezdve gyülekeztek a vendégek s a pompás kivilágított táncsterem, a fővárosi hangulatu baar csakhamar megteltek a legelegánsabb toilletekben pompázó, szebbnél-szebb hölgyvendégekkel, kik között a sok fekete ruhás és diszantillás férfivendég, csak azt a pillanatot lesték, amikor megszólalt a cigány s a csárdás patlogó üteteire megkezdhetők a táncot. Később felváltva cigány és jazz zenekar játszottak kitünően. Közben az éttermek, de különösen a hangulatos baar, állandó népszerűségnek örvendtek, hol pompás hideg buffet és italok állottak a közönség rendelkezésére. Hullott a sok szines szerpentin és confetti, vidám, a mindennapi élet egyhangu szürkeségét s gondjait, bajait felejtető, hosszú, reggelig tartó, kellemes percekben át, melyek után egy sokáig nem felejtető szép éjszaka élményével gazdagodva távozott el a kedves, farsangoló vendégsereg.

Az Evangélikus Nőegylet március 3-án du. 4 órától az Acélgári Olvasóegylet nagytermében gyermekjelmez délutánt rendez, felvonulással, téval, bíffével és egyéb szórakozásokkal. Beleptidij nem lesz.

APOLLÓ MOZGÓ

Február 16-án szombaton este 7 és 9 órakor, 17-én vasárnap délután 5, 7 és 9 órakor és 18-án hétfőn este 7 és 9 órai kezdettel

Szívem érted dobog

Fősz: Eggerth Márta, Jan Kiepora.

Kiegészítésül:

HOKUM HOTEL
MAJOM CSINYEK
MAGYAR HIRADÓ!

Február 20-án, szerdán, 21-én csütörtökön este 8 órakor

A lélek bosszuja

Izgalmas spiritiszta történet.

Igazság bajnokai

Cowboy történet. Bravur.

Nagy érdeklődés nyilvánul meg a salgótarjáni tüzoltók műsoros farsangi estjénél. Szombaton 16-án este fél 9 órakor tartja a Salgótarjáni Tüzoltó Testület farsangi műsoros mulatságát az Ipartestület összes helyiségében. Salgótarjáni városában a tüzoltóság önzetlen munkája iránt mindenkori a legnagyobb megértés nyilvánult meg és derék tüzoltóink mindig a legnépszerűbb emberek közé tartoznak. Meg is érdemlik és méltán rá is szolgálnak, mert a felelősségteljes, veszélyes és önzetlen munkájuk elismerése csak a város házában és szeretetében juthat kifejezésre. Ők azok, akik a polgárok élet és vagyonbiztonságára olyan hűségesen és féltve vigyáznak. Szombaton meghívják farsangi mulatságukra a város apraját és nagyját s most sem azért, hogy nekik legyen jövődelmük, hanem azért, hogy a tüzoltó-felzáró felzáróit, modernizálják és ezáltal még biztosabb órei legyenek élet

és vagyonbiztonságunknak. Enélőgva nem lehet kétséges, hogy Salgótarján polgárainak közismerten nemes szive és áldozatkész segítése mindenképpen biztosítani fogja derék tüzoltóink farsangi műsoros mulatságának teljes sikerét. A műsor a következő. 1. Nyitány. Előadja a bányazenekar. 2. Megnyitó beszéd. Tartja: Horváth László h. polgármester. 3. A tüzoltók. Irta: Dr. Erdély Ernő. Szavalja Patay István. 4. Oroszlánszívű Jenő. 1 felv. bohózat. Szerelő: Turek Berta, Regényi János, Takács Sándor, Takács Ferenc, Gáspár György. Szünet. 5. Xylophon szóló. Előadja Kovács József. 6. Zeneszám. Előadja a bányazenekar. 7. Aktuális strófiák. Előadja Turek Berta. 8. A hirtelen ember 1 felv. bohózat. Szerelő: Regényi Jánosné, Dombi Ica, Patay Gyula, Regényi János, Takács Sándor.

Több közleményt anyagtorlóadás miatt jövő számunkban hozunk. Szerk.

A salgótarjáni nőegyletek lelkes teadéltánja Róth Flóris bányügyi főtanácsos tiszteletére. Folyó hó 9-én délután lelkes örömmel sűrőgtek forogtak a „Mansz”, a Szent Erzsébet róm. kath., az Ev. és Izr. Nőegyletek vezető tagjai az egészségháza „Mansz” otthonban, hogy méltóan előkészítsék a nőegyletek emberbaráti munkája nagy segítőjének és minden nemes ügy nagy barátjának, Róth Flóris bányügyi főtanácsosnak, a Salgótarjáni Köszönbánya R.-T. nagynevű igazgatójának magas látogatását. A kedves, kipirult hölgygárda élén dr. Förster Kálmánnal, a „Mansz” elnökével, Kiss Lajosnéval, a Szent Erzsébet Róm. Kath. Nőegylet elnökével, Pántyik Árpádnéval, az Evangélikus Nőegylet elnökével és Szauer Andornéval, az Izraelita Nőegylet elnökével csakugyan csodálatosan szép munkát végzett terítésben, elrendezésben és izlésben. Mint egy nagy kinyílt virág úgy mosolygott a „Mansz” szép magyar szobája és úgy várta meleg szívvvel, tavaszi boldog hangulatban kedves vendégét, akit beléptekor a szines, vidám hölgykoszorú lelkes eljenzéssel fogadott. Róth Flórist a Mansz. fehér falai között dr. Förster Kálmánné és Kiss Lajosné köszöntötték szívből jött, meleg szavakkal. „Mi akik annyiszor és annyi mindent kértünk, de sohasem hiába, mert megértő nemes szive számtalanszor segített minket önzetlen emberbaráti munkánkban, ma ismét kérünk, de mást: Arra kérjük, szenteljen most nekünk egy fél órát, érezze itt jól magát közöttünk és fogadja szívesen hálánk és szeretetünk megnyilatkozását, melyet e szerény kis „szeretet vendégség” keretében nyújtunk a tiszteletére.” A Mansz. és a Szent Erzsébet róm. kath. nőegyletek elnökőinek meleg szavaira az ismét lelkesen megélezett Róth Flóris meghatoltan válaszolt. Kiemelte magas gondolatokkal gazdag beszédjében, hogy a férfi munkája csak a nő segítése által érhet el igazi és teljes sikert. Történelmi példákra hivatkozott és kikről örömtől átszellemlő arccal beszélt a nők költéségéről a magyar remények mielőbbi valóra válásának nagy munkájában. Lelkes eljenzés és taps után gazdagon terített asztalnál látták vendégül a nőegyletek vezető hölgyei kedves vendégüket, nagy ünneplésben részesítették a lelkes hölgyek Sente László kormánytanácsost, az Úveggyár igazgatóját is, akinek nemesen érző szive szintén sokszor segített a nőegyletek emberbaráti munkájában. Meghatón kedves és meleg volt a nőegyletek teája nemes barátjaik tiszteletére. Olyan meghatón meleg és kedves, mint azoknak a szíve, akik szükség esetén adni és mindig csak adni — meg vagyunk győződve róla — nem azünnnek meg a jövőben sem.

Cserkész hírek. A cserkészeknek a vízisportok terén üzött tevékenységére jellemző, hogy az elmúlt év folyamán 78554 cserkész ezvezt rendszeresen csupán Budapesten. Az újpest központi cserkész-vízitelep forgalmi adatai szerint az indulások száma 3493 s a meglett személy-kilométerek száma 332.736 km. volt. A vízitelep egy évi forgalma meghaladja a tízezer főt s az ott tárolt csónakok száma 390. A cserkészek közhasznú tevékenységére jellemző, hogy a dunai csónakázók között közel 300 esetben nyújtottak első-segélyt. Az ország területén különben 93 cserkész csapat foglalkozik rendszeresen vízi-cserkészetel. — A Magyar Cserkész Szövetség és az Országos Állatvédő Egyesület között meg egyezés jött létre, melynek értelmében az Állatvédő Egyesület beleolvadt a Cserkész Szövetségbe. A két egyesület füzőjét jóváhagyás végett fölterjesztették a belügyminiszterhez. — A cserkészek egyenruházatában több praktikus újítás keresztülvitelét határozták el. Egyik érdekes újítás az lesz, hogy a cserkészyakkendő hátsó háromszögébe a területileg illetékes törvényhatóság szövött címere kerül.

11/1935. vht. szám.

Árverési hirdetés.

Dr. Pollatsék Ármin ügyvéd által képviselt Salgótarjáni Népbank Rt. és csatlakozott tsai javára 150 és 532 P tők és több követelés és járuléki erejét s a tartani kir. járásbírósg 1934. évi 971 és 976. sz. v. érelével elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvedőtől 1934. évi március hó 1-én lefoglalt 1070 P becsértékű ingóságokra a salgótarjáni kir. járásbírósg 1377/1934. sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak az 1908. évi XL. t. c. 20. §-a alapján az alább megnevezett s a foglalási jegyzőkönyvből ki nem tűnő más foglaltatók javára is az árverés megtartását elrendelem, de csak arra az esetre, ha kielégítési joguk ma is fennáll és ha ellenük halasztó hatályú igénykereset folyamatban nincs, végrehajtást szenv. lakásán üzletében Salgótarjánban a Forgács-utca-ban leendő megtartására határidőül **1935. évi február hó 21. napjának délelőtt 10 órája** tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt butorok és áruk s egyéb ingóságokat a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés ellenében, esetleg becsáron alul is — de a kiküldési ár kétharmadánál alacsonyabban nem — el fogom adni. Azon ingóságokra, amelyeknek a kiküldési ára egyezzen pengőn felül van, az 56/1931. M. E. számú rendelet értelmében csak azok árverezhetnek, akik a kiküldési ár egytizedrészét bánatpénzül leteszik.

Salgótarján, 1935. évi január hó 22-én.

Török Gyula
kir. járásbírósg végrehajó.

Hirdessen a „MUNKA”-ban

A Frontharcos Szövetség az alább felsorolt felülfizetésekért ez uton is hálás szívvel mond köszönetet: Salgótarjáni Kőszénbánya R.-T. Bányagazgatóság 25 P, Rima-ány-salgótarjáni Vasmű R.-T. 25 P, Róll Flórián bányaügyi főtanácsos 22 P, Sze László igazgató 20 P, Veres Zoltán főszolgabíró 17 P, Bérczy Sándor b. tanácsos, Starjáni Takarékpénztár, Dorozsnyák Géza, Salgótarjáni Népbank R.-T. és Szilárdy István 10—10 P, Mát-ranovák határőrsg altisztj kara 8 P, Kiss Lajos 6:50 P, Acélglyári Ludovika Nőegylet, Lénárd Károly, Schreiner Jenő, Moticska Nándor, Orsz. Központi Hitel-szövetkezet salgótarjáni fiókja, Nieder-lan Gyula, Orsz. Magyar Keresk. Egyes-ülete és Hettich Péter 5—5 P, Buczkó Gábor 6 P, dr. Dörfinger János, dr. Förster Kálmán, dr. Takács Adolf, Tar-nay Kálmán és dr. Holics Endre 4—4 P, Barthó Dániel, Ursutz József, Takács Gyula, Böhm Mady, Ligeti Imre és Si-tár Dániel 3—3 P, Pleschinger Gyula, Pál Dező, dr. Béres János, Kamarás Pál, Nagy József, Billeter Tivadar, Schultész Alfréd, dr. Lusztig Miklós, dr. Csengődy Lajos és Timaróczy Sándor 2—2 P, Elsner Bertalan, Illés Péter és N. N. 1—1 P, Deutsch Sándor, dr. Schwabach László és N. N. 50—50 fill.

Ismeretlen férfihulla. F. hó 5-én Alsógd (Pest megye) község hatá-rában a Dunából egy ismeretlen férfi holttestét fogták ki. A hulla kb. 50—55 éves, 158—165 cm. magas, jól állt, vastag nyaku, domboru mellü, kövér testü, rövidre nyírt öszes haju, alól kopaszodó, öszes bajuszu és szöke arcu. Ruhája nincs, mezitelen. Külsérelmi nyomok testén nem láthatók. Orvosi megá-lapítás szerint kb. 2—3 hétig lehetett a vízben. Kitélének felderítésére a csend-örsg nyomozást indított.

Egy üzlethelyiség Salgó-utca 12 szám alatt kiadó. Bővebbet ugyanott.

Élénk tenyészállatvásári for-galom várható a mezőgazdasági kiállításon. A március 21-én megnyitó országos mezőgazdasági kiállítás tenyész-állat csoportjába, mint már közöltük, igen kiváló minőségű és az előző éveket számban is jelentősen meghaladó anyagot jelentettek be. Az előjelek után ítélve, élénk tenyészállatvásári forgalomra van kilátás, a vásárolni szándékozó gazdák állandóan érdeklődnek a kiállítandó tenyészállat anyag iránt. A vásári forgalmat előreláthatóan igen előnyösen fogják befolyásolni a különféle kedvezmények, u. m. a másfél éves kamatmentes tenyész-állatbeszerzési hitel, a megvásárolt tenyészállatok ingyenes hazaszállítása és a köztenyésztés céljára vásárolt állatoknál a szokásost jelentősen meghaladó vételár-visszatérítés. A kamatmentes tenyészállat-beszerzési hitel iránt tapasztalható rend-

kívül nagy érdeklődésre való tekintettel, az országos mezőgazdasági kiállítás rendezőbizottsága (Budapest, IX. Köztelek-utca 8.) már csak február 25-ig fogad el igénybejelentéseket, későbbi bejelentések semmiképpen sem vehetők figyelembe, mivel a hitelképesség elbírálásához különben nem áll elegendő idő rendelkezésre. E nagyjelentőségű hitelakciónak a célja az állattenyésztő gazdák részére a kiállításon vásárolható tenyészállatok beszerzésének megkönnyítése, ezért nem kifejezetten tenyészési célokra történő vásárlásokra e hitel nem igényelhető. A múlt évben igen sokan, főleg nem tenyészítő gazdák, fejőstehén és egyéb használlat szükségletük fedezésére is ezt a kölcsönt kívánták igénybevenni, jóllehet ez a kölcsön csak törzskönyvelt tenyész-állatok megvásárlását kívánja előmozdítani, amelynek az ára nagyobb.

Az olasz—abessziniai feszültség.

A részleges olasz mozgósítás, amely egyelőre két hadosztályt emelt hadilét-számra a behívott tartalékosokkal, Afrikának egyetlen igazán független államára, Abessziniára terelte a figyelmet. Ez az ország tudott csak ellenállni az európai nagyhatalmak gyarmatosító törekvésének és császára, a négus, kormányzása alatt önállóságát mindmáig megtudta őrizni a nagy osztozkodás közepette is. A többi egykori uralkodó sorra meghódolt az angol, francia, spanyol, portugál, majdpedig a világháború előtti egy két évtizedben a német és olasz fegyvereknek, amelyek a belgákéval együtt, de a németek kivételével ma is változatlanul biztosítják az európai hatalmak felsőbbbőségét az afrikai népek fölött. A német gyarmatokon nagyobbrészt Anglia és Franciaország osztozkodott, ugyan úgy az erősebb jógán, mint ahogyan a gyarmatok eredeti megszerzése történt az európai fegyverek erejét alig, vagy egyáltalán nem ismerő afrikai őslakosságól. S bár Abesszinián kívül még két ország nevezi magát függetlennek Egyiptom és Libéria, ezeknek önállósága csupán látszat, hiszen Egyiptom-tan Anglia a tényleges ur, Libéria pedig az Egyesült Államok kezdeményezéséből mesterségesen alkotott néger köz-társaság inkább csak paródiája az önálló állami létnek és nemzetközi segítség nélkül egy pillanatra sem tudna megállni a saját lábán.

Abesszinián világviszonylatban nem tartozik a nagyobb területű országok közé, hiszen kiterjedése alig haladja túl a 900.000 négyzetkilométert, Európában persze ezzel a területtel Oroszország után a második helyet foglalná el, de Afrikában lényegesen elmarad, hogy csak egy-kettőt említsünk, a francia Szahara, az angol Szudán, Egyiptom, a délafrikai köztársaság és a belga Kongó mögött. Lakossága már közelebb áll a legnagyobbakhoz s bár rendes népszámlálásról ott nem lehet szó, a megközelítő becslés 11-12 millióra teszi számukat. Fajlag a nagy keleti népcsaládba tartoznak, az arabokhoz, perzsákhoz és afgánokhoz állanak közel, vallásilag nagyobbrészt keresztények, ugynevezett koptok, az őskeresztény vallásnak sok szertartásbeli módosításával és keleti jellegűnek megfelelően babonákkal is tarkítva. Egyébként bátor,

harcias nép, e tekintetben talán Afrika legkiválóbbja, hiszen másként nem is tudott volna kitartani a nagy hódító versengésben. Műveltségben bizony sok pótolni valója van, bár meg kell állapítani, hogy eddigi legismertebb uralkodója: Menelik császár elismerte annak jelentőségét, hogy a fejlődés előli elzárkózás nemzetének halálát jelentené s erős kézzel látott hozzá a szükséges újítások megvalósításához. Halála után is tovább folyt az ez irányú munka és sokat dolgozik ezen Selassie, a mostani négus is.

Nagy kár azonban az ország szempontjából, hogy nem fejlődött ki az erős központi hatalom. Még leginkább az előbb említett Memelik tudta kezében tartani a hatalmat és megfékezni a kiskirály szerepét játszó törzsfőnököket. A most uralkodó Selassie, úgy látszik nem annyira energikus, mert nem tudja megfékezni a békétlenkedő törzseket, amelyek megmondatlanságukkal az esetleges olasz fenyítő hadjáratot vonhatják magukra s egész országukra. Olaszország ugyan nem akar háborút, viszont azonban nem tűri, hogy a szomszédos Szowáli-föld birtoklásában háborútsk. Az ismételt abessziniai betörések pedig veszélyeztetik az olasz birtok biztonságát, amit sem Mussolini, sem pedig az olaszok nemzeti büszkesége nem hajlandó tűrni. S a két ország fejkészültsége közötti különbség biztosított arra, hogy nem ismétlődhetik meg a négy évtizeddel ezelőtti aduái olasz vereség, most csak Abesszinián lehet a vesztes. Miután ezzel a négus környezetében is tisztában vannak, valószínűleg elkerülhető lesz a gyarmati háború.

Ha azonban mégis háborúra kerülne a sor, a vesztes — minden bizonytalanság nélkül — Abesszinián — kénytelen lesz területi áldozatot is hozni a győztes javára. Ezzel tovább fejlődne az olasz gyarmatosítás, amit Anglia és Franciaország sem akadályozná meg, hiszen ezek a nagyhatalmak tavaly szabadkezet biztosítottak Olaszországnak Abessziniával szemben. Az olasz gyarmatosítás látna tehát hasznát a háborúban s a rohamosan szaporodó nép felesleges nyerne újabb elhelyezkedési lehetőséget. Bár erre nagy szüksége volna Olaszországnak, mégis üdvösebb lenne ugyanezt elérni háború nélkül.

KÖZGAZDASÁG

Országos agrár-statisztika.

A Központi Statisztikai hivatalnak az a terve, hogy a magyar gazdasági élet által hosszú idő óta nélkülözött pontos agrár-statisztikai összeírást minél előbb elkészítse. Hasonló statisztikai összeírást Magyarországon mégcsak egyetlen egyszer volt 1895-ben. Ennek adatai azonban az ország megcsontítása után hasznavehetetlené váltak. A Központi Statisztikai Hivatal már 1933-ban elkészítette az összeírást tervezetét, amely akkor törvényjavaslat alakjában a nemzetgyűlés elé is került, azonban az ország pénzügyi helyzete miatt a terv nem volt megvalósítható. Az agrárstatisztikai összeírást gondolata azóta is állandóan foglalkoztatta, nemcsak az érdekelteket, hanem a kormányt is és már az 1933—34-i költségvetésben jelentékeny összegeket állítottak be az összeírást tetemes költségeinek részbeni fedezésére. A statisztikai feldolgozás évekig el fog tartani, azonban a rendelkezésre álló összeg

már is elegendő arra, hogy a munkálato-kat megindítsák. Erre való tekintettel a kormányrendeletet bocsátott ki, amelyben elrendeli a földbirtokok, továbbá a mező, kert, szőlő, erdő- és egyéb gazdasági üzemek legfontosabb adatainak összeírását. A rendelet szerint az összeírást a február 28-i állapot szerint, márciusban hajtják végre. Az összeírási munkálatok a központi statisztikai hivatal vezetéke és irányítása mellett a járási főszolgabíróknak, illetőleg a megyei város polgármestereknek felügyelete és ellenőrzése alatt, a községenként, illetőleg a városoknál szervezett összeíró bizottságok végzik. Az elrendelt összeírással a magyar agrár-statisztikának legnagyobb hiánya szűnik meg. Az összeírást rendkívül nagy szükség van, épen a mezőgazdaság súlyos helyzetére való tekintettel, mert a megfelelő pontos adatok alapján a legkönnyebben lehet tájékozódni azokban a kérdésekben, amelyekről a mezőgazdasági termelésnek helyes irányítása függ. De igen nagy jelentősége van ezenkívül az összeírásnak a telepítés kérdésének napról-napra időszerűbbé váló

megoldásánál is. Az értékesítési és a kiviteli viszonyok megismerése szempontjából pedig egyenesen nélkülözhetetlen az összeírás elvégzése és a megfelelő adatok egybeállítás.

A magyar ember általában elvi bizalmatlansággal viseltetik mindennemű összeírással szemben, mert attól fél, hogy ebből újabb adók, újabb megterhelések hárulnak rá. E tekintetben megnyugtató a közönséget, hogy az összeírás adóztatási célokra egyáltalán nem szolgálhat. Az 1929. évi XLX-i törvényekik ugyanis egyenesen megtiltja a statisztikai adatoknak adóztatási célokra való felhasználását.

A gazdavédelmi rendeletek kedvező hatása a vidéki pénzügyi helyzetére.

Egymásután hozzák nyilvánosságra a vidéki pénzügyi helyzetek múlt évi üzleti eredményeiről szóló jelentéseket. Ezekből az eredményekből világosan kitűnik, hogy a gazda-adósságok rendezéséről szóló intézkedések a vidéki pénzügyi helyzetekre kedvező hatással voltak. Különösen az a körülmény, hogy a kamathozzájárulás kedvezményében csak azok a gazdaadósok részesednek, akik a rendeletben megállapított mérsékelt kamatot megfizetik, a gazdákat arra buzdították, hogy legalább kamatfizetési kötelezettségeiknek tegyenek eleget. Azáltal, hogy a gazdavédelmi rendelet minden gazda részére biztosítja a kamathozzájárulást stb., ha 5% kamatot megfizet, sőt ez a kamat, legalább a védett gazdákknál 14% -ra csökken, ez a körülmény a pénzügyi helyzetek részére számottevő bevételi emelkedést jelentett, mert az állami kamathozzájárulás segítségével, minden gazdakölcsön után megkapták a 7.5%-os kamatot. A bevételeknek ez az emelkedése egyes vidéki pénzügyi helyzeteket arra bátorított fel, hogy újabb meg akarták kezdeni az oszlatélfizetést. A Pénzügyi Központ azonban idejében figyelmeztette a vidéki pénzügyi helyzetet, hogy a jövedelemtöbbletet inkább belső megteremtésére és tartalékolásra fordítsák. Az eddig megjelent mélegekből kitűnik, hogy a betétállományok alakulása még mindig elég kedvező. A gazdasági élet egészséges fejlődése csak akkor fog bekövetkezni, ha a tőkekepződés újabb megindul, aminek legfontosabb előfeltétele a mezőgazdasági cikkek kedvezőbb értékesítése.

Pályázati hirdetés.

Salgótarjánban a mozgóképszínház engedélyes a város. A mozgóképszínház kezelésére vonatkozó szerződés a folyó év végével lejár.

A mozgóképszínház jövőbeni hasznosítását illetően pályázatot hirdetek. Pályázati határidő 1935. március 20. d. e. 11 óra. Az ajánlatok „Mozgóképszínház ajánlat” felirással ellátva Salgótarján megyei város polgármesteri hivatalához küldendők be.

Ajánlattevő köteles legalább 100.000 pengő befektetéssel az ajánlatához csatolandó és a város által elfogadott, illetőleg kívánsága szerint módosított terveknek megfelelő legalább 600 személy befogadására alkalmas új mozgóképszínházat építeni, berendezni, modern gépekkel felszerelni és 1936. év január hó elsején üzembe helyezni.

Ha az építési telket ajánlattevő a várostól igényel, erre a célra a kiszámlázás mellett városi terület van kijelölve.

Ebben az esetben ajánlat teendő, vagy a telek négyszögölenkénti vételárára, vagy az ellenérték más módon való megtérítésére. Az ellenérték a százalékos részesedésbe is beleszámítható.

Előnyben részesülnek azok, akik telket a várostól nem igényelnek.

Ajánlat teendő arra, hogy ajánlattevő a városnak a bruttó bevételből hány százalékot részesedést, vagy milyen fix összeget biztosít. A város a mozgóképszínház üzemét a jelen hirdetés alapján kötendő szerződés hatálybalépésétől (1935. január 1-től) kezdve a vigalmi adó alól mentesíti.

Egyebekben ajánlattevők ajánlatukat szabadon tehetik meg, tehát ajánlat tehető társulásra, a jog átengedésére, az épület háramlására stb. stb.

A város fenntartja magának azt a jogot, hogy ez ajánlatok közül szabadon választ, vagy egyik ajánlatot sem fogadja el. Salgótarján, 1935. február hó.

Dr. Förster Kálmán s. k.
polgármester.